

מראי מקומות - סוכה

מד:

מברכין עליו. אבל מנהג מצות דרבנן, מברכין עליהן, כמו שאנו מברכין ומקדשין ביו"ט שני בזמן הזה, שחייבנו חכמים לנהוג בו כמנהג אבותינו.

ו. אריך ולא אריך

ע' בערוך לנר שכ' דבאמת אין איסור בדבר זה, שהרי קיי"ל דנותן לאומנים מתנת חנם מפירות שביעית, וא"כ הכא נמי יהי' מותר, שהרי לא פי' דמשום שכר הוא נותן, אלא הם אכלו מאליהם, ולכן גם הוא הי' יכול לכוין לשם מתנה. וי"ל דאדם זה ידע זה, ולכן לא שאל אם מותר הוא או אסור, אלא שאל אם אריך או לא, דהיינו אם טוב וישר לעשות כן, או אם נראה כהערמה.

ז. סתומי פילי שרי

הק' הערוך לנה, איך ידע ראב"צ דקשקוש ששאל ההוא גברא עליו מיירי בסתומי פילי, דלמא אברויי אילני שאל ממנו, ע"ש מש"כ בזה.

ח. אל יהלך אדם בערבי שבתות יותר מג' פרסאות

וכ' המג"א (רמט, א) בשם הב"ח, דאם הוא יושב בעגלה יכול ללכת יותר [ובהערות להגרי"ש כ' דהשיעור הוא עד שליש היום]. והק' הגרי"ש, הא הב"ח לא כ' אלא דהנח להם לישראל מוטב שיהיו שוגגין, ומשמע דמעיקר הדין ס"ל דאינו יכול ללכת יותר מג' פרסאות, ומנין להמג"א להתיר לכתחלה. ותי' דאולי כוונת המג"א היא, דאחר שכ' האגודה (הובא שם במג"א סק"ב) דבזמנינו נהגו להקל כיון דאין מכינים בצמצום לכבוד שבת, וממילא אין לחוש שיבא ולא יהי' לו, א"כ בצירוף זה כ' המג"א דיכול להקל לכתחלה להולכים בעגלה.

ט. בדידי הוה עובדא, וכו'

תמה הערוך לנה, ר' כהנא גופא איך עבר על דברי חכמים לילך יותר מג' פרסאות, ודוחק לומר דאלישנא קמא קאי ולאושפיזא הי' הולך. ותי' ע"פ מש"כ הבית יוסף (או"ח רמט, א), דאם הוא בדרך במקום סכנה, או במקום שאין יכול להכין שם כלל, מותר לילך יתר מג' פרסאות, וא"כ י"ל דבזה הי' העובדא.

א. ור' חסדא אמר ר' יצחק אדם יוצא

ידי חובתו בערבה שבלולב

כ' הרא"ש (סי' א'), דר' יצחק חולק על החי' של רבי אמי, דחי' דאפי' אם הגביהו וחזר והגביהו דאינו יוצא, וס"ל לר' יצחק דיוצא, אבל ודאי אפי' ר' יצחק מודה דאם אינו מגביהו פעם שנית דלא יוצא. אבל הרי"ץ גיאות (הל' לולב עמ' קי"ב) כ' דלר"י יוצא אפי' אם אינו מגביהו פעם שנית.

ב. אפי' עלה א' בנד א'

כ' רש"י דכי אמרי' דשיעור ערבה ג' טפחים, הני מילי לערבה שבלולב, אבל ערבה שהיו מקיפין בה בפני עצמה, בכל דהו סגי. אולם ע' בר"ן (כב. מדהרי"ף) שכ' דכיון דהגמ' לא מחלקת לענין שיעור אורך הערבה שבפני"ע, מסתבר דשיעורה כמו שיעור של ערבה שבלולב, דהיינו ג' טפחים.

ג. שקיל חביט וכו'

פרש"י לשון ניענוע. אולם ע' ברא"ש (סוס"י א') שהביא דדעת הרמב"ם והרי"ץ גיאות הוא שחובטה על הקרקע. וכ' הרמ"א (תרס"ד, ד), דלכן נוהגין לעשות שתיהן, מעיקרא מנענעין אותה, ואח"כ חובטין בה.

ד. חביט חביט ולא בריך, קסבר מנהג נביאים הוא

פרש"י (בע"א), דאין מברכין משום דלא שייך לומר "וצנונו", שהרי אינו אלא מנהג. וע' בחי' הגרי"ז (בקונטרס על סוכה, עמ' 66), דכ' דודאי לא שייך להרמב"ם לפרש כן, שהרי ס"ל דאי' לאו דלא תסור אפי' במנהג בעלמא. וביאר דס"ל להרמב"ם דמה שאין מברכין על מנהגים, היינו משום דרק על מצוות מברכין, ולא על מנהגים, דברכות לא נתקנו אלא על מצוות. וע"ש עוד מש"כ לפרש דברי תוס' על דרך זה ג"כ.

ה. חביט חביט ולא בריך, קסבר מנהג נביאים הוא

ומבואר בסוגיא דעל הצד דמנהג נביאים הוא, אין מברכין עליו. והק' תוס', הא מברכין על הלל דר"ח, דהוא ג"כ מנהג. וכ' לחלק דערבה אינה אלא טלטול בעלמא, משא"כ קריאת ההלל דלא גרע מקורא בתורה. והריטב"א כ' לחלק באו"א, די"ש ב' מיני מנהגים, יש מנהג דנהגו כן מעצמם והעם נהגו כמותם, כיון דאין למנהג זה עיקר ותקנת חכמים לנהוג, אין